

BOLU F-TİPİ CEZAEVİ RAPORU

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlık Divanı, Bolu F-Tipi Cezaevinden yoğun bir şekilde işkence, kötü muamele, keyfi ceza, aramalarda kişilik haklarını rahatsız edici derecede rahatsız edilme ve sosyal alanlardan yararlandırılmama gibi konularda başvuru yapılması üzerine Komisyon Başkanı Mehmet ELKATMIŞ, Başkanvekili Cavit TORUN, Sözcü Ahmet Faruk ÜNSAL, üyelerden Hakan TAŞCI, Yüksel ÇORBACIOĞLU, Ahmet ERSİN ile Komisyon Uzmanı İrfan NEZİROĞLU ve Uzman Yardımcısı İzzet EROĞLU'dan oluşan bir Heyetin incelemelerde bulunmak üzere Bolu'ya gönderilmesine karar vermiştir. Ancak Ahmet ERSİN programı nedeniyle Heyete katılamamıştır. Heyet 9 Ekim 2003 tarihinde sabah 7.30'da Meclis tarafından tahsis edilen araçla yola çıkarak 10.00 civarında Bolu F-Tipi Cezaevine intikal etmiştir. Heyet, Bolu Cumhuriyet Başsavcısı Hamdi Ünal KARABEYOĞLU ve Cezaevi Müdürü A. Şeref GÜL tarafından karşılanmıştır.

Bolu Cumhuriyet Başsavcısı Hamdi Ünal KARABEYOĞLU İle Görüşme

Bolu Cumhuriyet Başsavcısı Hamdi Ünal KARABEYOĞLU Heyete kısaca aşağıdaki bilgileri vermiştir:

“Bolu’ da açık, kapalı ve F-tipi olmak üzere üç adet cezaevi bulunmaktadır. 1942 yılında yapılmış Bolu Kapalı Cezaevi şu anda fiziki olarak yetersiz olduğundan tutukevi olarak kullanılmakta olup 32 hükümlü ve 80 in üzerinde tutuklu bulunmaktadır. Bolu Açık Cezaevinin ise kapasitesinin 80 kişi olmasına rağmen 140 kişi barındırılmaktadır. Burada mobilya atölyesi bulunmaktadır. Bolu F-Tipi Cezaevinde ise kapasite 368 olmasına rağmen 100 ü tutuklu ve 83 ü hükümlü 183 kişi kalmaktadır. Bu 183 kişinin 71 i terör hükümlü ve tutuklusunu, 18 i adli hükümlü ve kalan 94 i ise organize suç mensubu hükümlü ve tutuklusudur. Cezaevinde 138 i kadrolu ve 28 i geçici personel olmak üzere toplam 166 kişi çalışmaktadır. Yeterli sayıda infaz koruma memuru ve doktor bulunmamaktadır. Cezaevinde bayan hükümlü veya tutuklu bulunmamaktadır. Bayan infaz koruma memurları sadece ziyarete gelen bayanların aramasını yapmaktadırlar. Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları düzenli olarak toplanmaktadır. Kurulun başkanı avukat olup, üniversiteden görevli iki üye dışındaki diğer üyelerin hepsi sivil kişilerden oluşmaktadır. Cezaevi Savcı cezaevinde devamlı nöbet tutmaktadır. Ayrıca Başsavcı da devamlı olarak cezaevine ziyaretlerde bulunmaktadır. 16 Mayıs-06 Haziran tarihleri arasında futbol, voleybol, masa tenisi ve satranç dallarında hükümlü ve tutuklulara yönelik ‘Bahar Turnuvası’ adı altında sportif etkinlik düzenlenmiştir. Bu sportif aktiviteye hükümlü ve tutuklular beklenin üzerinde katılım sağlayarak ilgi gösterdiler. Bu faaliyet hükümlü ve tutukluların turnuvada bir araya gelmesi sonucu yeni dostluk ve arkadaşlıkların oluşarak geleceğe hazırlanma ve cezaevi sonrası hayata uyum sağlamada önemli katkısının olacağı düşünülmektedir. Cezaevindeki idarenin eylem ve işlemleri mevzuata uygun bir şekilde olup mahkumların taleplerine tarafsız bir şekilde yaklaşmaktadır. Cezaevine gelen her hükümlü ve tutukluya haklarını ve cezaevi kurallarını içeren ‘Hükümlü ve Tutukluların Hak ve Sorumluluklarına İlişkin Bilgi Kitapçığı’ adı verilen kitapçık imza mukabilinde verilmektedir. Ayrıca mahkum ve tutuklulara ne tür cezaların verilebileceği bu kitapçıkta yer almaktadır. Cezanın verilebilmesi için genellikle mahkum veya tutuklunun davranışıyla ilgili tutanak tutulmaktadır. Ve bu tutanak uyarınca ceza verilmektedir. Bir ara hükümlü ve tutuklular ayakta sayımı protesto amacıyla cezaevi idaresine karşı gelmişlerdir. Bu protesto eylemi uzun sürdüğünden dolayı matbu tutanak hazırlanarak işlem yapılmıştır. Hükümlü ve tutuklular mevzuat uyarınca ders kitabı ve sözlük hariç en fazla üç kitabı yanlarında bulundurabilirler. Bu sınırlamaya kutsal kitapların da dahil

edilmesi büyük sıkıntı yaratmıştır. Adalet Bakanlığına yazı yazarak kutsal kitapların bu sayıya dahil edilmemesinin daha uygun olacağı önersinde bulduk. Adalet Bakanlığı da önerimize sıcak bakarak kutsal kitapların üç kitap sınırlamasına dahil edilmemesi talimatını gönderdi. Şu anda bu konuyla ilgili sıkıntı bulunmamaktadır. Hükümlü ve tutuklulardan edindiğim izlenimlere göre cezaevindeki sıkıntılar daha çok F-tipi cezaevlerinin geneline yönelik olan şikayetlerden oluşmaktadır. Bu tür şikayetlerin çözümü mevzuatta değişiklik yapılması gerektiğinden bizim tarafımızdan yapılacak bir işlem bulunmamaktadır. Cezaevinde olağandışı bir istek veya olay olduğunda F-tipi uygulamaları için genel-geçer bir anlayış oluşmadığından Adalet Bakanlığı'ndan görüş istenmektedir. Verilen görüş uyarınca işlem ve eylemler icra edilmektedir.”

Heyet Başsavcı ile görüşmeyi tamamladıktan sonra özellikle Komisyona intikal eden başvuruları yapanlarla bire bir görüşmüştür. Hükümlü ve tutukluların hiçbir etki altında kalmadan kendilerini ve sıkıntılarını daha rahat anlatabilmeleri için Heyet dışında hiç kimse görüşmeye alınmamıştır.

F-tipi cezaevlerinde bir ve üç kişilik odalar bulunmaktadır. Üç kişilik odalar dubleks tarzında olup birinci kat günlük ihtiyaçların giderildiği yer, ikinci kat ise yatakhane olarak kullanılmaktadır. Tuvalet ve banyo birinci katta bulunmaktadır.

Birinci Oda

Bu odada üç hükümlü kalmaktadır. Bunlar özetle cezaevindeki sıkıntılarıyla ilgili olarak aşağıdaki şekilde beyanda bulunmuşlardır:

“Önceleri kötü muamele diye tabir edeceğimiz tekme , tokat ve benzeri eylemler cezaevi görevlileri tarafından yapılmaktaydı. Ancak şimdi bu tür bir sıkıntımız bulunmamaktadır. Sonradan gelenlere daha iyi davranılmaktadır. Ancak nakil sırasında görevliler onu kırıcı muamelede bulunmaktadırlar. Açık görüşe çıkmada herhangi bir problemle karşılaşmamaktayız. Sosyal alanlardan yararlanmada on kişiye kadar birlikte olma imkanı tanınmışken sadece altışar kişilik gruplar halinde yararlandırılmaktayız. İdare elemanları uygulamalarda müsamahalı davranmamaktadırlar. Bir arkadaşımızın doğum günü kutlamasında etkinlik göstermemize izin verilmedi. Biz sadece marş söylememize rağmen slogan atmaktan dolayı bir ay mektup verememe, altı ay telefon ve açık görüşe çıkma cezası geldi. Memur diğer memur arkadaşını da şahit göstererek bize karşı cezai işlem yapılmasını sağlayabiliyorlar. Biz böyle bir şey yapamıyoruz. Şikayetlerimizde birbirimizi şahit gösteremediğimiz gibi infaz koruma memurları birbirlerine ‘eleman’ diye hitap ettiklerinden kimi şikayet edeceğimizi de bilememekteyiz. Çünkü herkes eleman. Ayrıca infaz koruma memurları ceza verilmesi taraftarlarıdır. Bu cezaevinin yapısı gereği daha çok çalışmak zorundadırlar. Ancak bizlere ceza verilmesini sağlayarak ağır iş yükünden kurtulmuş oluyorlar. Askerler bizlerin kollarından tutarak zorla eğiyorlar. Sonra öğrendi ki bizi güya secde ettirmeye çalışıyorlarmış. Aramalarda sıkıntı yaşamaktayız. Görevliler tahkir edici şekilde davranmakta ve hitap etmektedirler. ‘Soyun lan!’ diyerek hitap etme ve aramada parmak atma gibi. Kameralar hep mahkumları göstermektedir. Sosyal aktivitelerde sorun yaşamamaktayız. Bize gelen mektuplarda bazen internet çıktılarının fotokopileri bulunmaktadır. Bunların bizlere ulaşması engellenmektedir. Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulu bu zamana kadar bir defa geldi. Geldiklerinde ziyaretlerinin süreceğini belirtmelerine rağmen bir daha gelmediler. Açık görüşe çıktığımızda ziyaretçilerimizle konuşurken infaz koruma memurları bizi dinleyerek rahatsız etmektedirler. Ayrıca yine açık görüşte annemize sarıldığımızda infaz koruma memurları ‘ Karıya sarılmak yasak.’ diyerek rahatsız etmektedirler. Akrabalarımız bizlere bazen kitap getirmektedirler. Ancak bu kitap getiren akrabalarımız kitap getirdi diye gözaltına alınmaktadır. Eşlerimize ‘Niye bu adamla evlendin.’ denerek eşlerimiz rahatsız edilmektedir. Şifahi emirle yasaklama

getiriliyor. Biz bu getirilen yasaklama için şikayette bulunuyoruz. Savcı tarafından yazılı açıklama yapılarak sözkonusu meseleyle ilgili olarak herhangi bir beyanın olmadığı belirtiliyor. İnfaz koruma memurlarının savcının veya herhangi bir idarecinin adını vererek kural ihdas etmesi, biz şikayette bulunduğumuzda da böyle bir şeyin ortaya çıkması bizleri zor durumda bırakmaktadır. Mevzuata aykırı olmadığı halde taleplerimizin soyut ifadelerle reddedilmesi durumu dürüst yönetim anlayışından uzaktır. Hastalandığımızda doktora çıkarılmaktayız. Ancak doktorun karşısında asker beklemek zorundayız. Sadece hastalığımız hakkında sözlü bilgi veriyoruz. Doktor muayene yapmadan sadece sözlü bilgiye dayanarak teşhiste bulunarak ilaç yazmaktadır. Halbuki doktora gittiğimizde rahatça otursak ve doktorun da bizi insan yerine koyarak muayene yapması doğru teşhis konulması ve iyileşmemiz açısından çok daha yararlı olurdu. Açık havada ayakta durmak zorundayız. Oturmamız nedense yasak. Açık görüşte gelen ziyaretçilerimize kantinden bir şeyler ısmarlayabiliyoruz. Ancak alınan şeylerin açık görüş yerinde yenmesi adeta zorunlu. Çünkü aldığımız şeyleri odaya götürmek yasak. Bir defasında ziyaretçilerimize çikolata ısmarlamıştım. Biraz fazla geldi. Odaya götürmeme izin verilmediği için içim dışım çikolata oldu. Sosyal alanlara çıktığımızda arkadaşlarla sohbet ederken bizim sigara içmemiz yasakken infaz koruma memurları bizleri adeta tahrik edercesine serbestçe sigara içebiliyorlar. Kapalı görüşlerde işkence, kötü muamele gibi sorunumuz bulunmamaktadır. Odalarda günlük ihtiyaçlarımızı giderdiğimiz yere halıfleks yasak olduğundan serememekteyiz. Ayrıca kantinde bulunmayan ihtiyaçlarımızı alamamaktayız.”

İkinci Oda

Bu odada organize suçlarla ilgili üç tutuklu bulunmaktadır. Üç tutuklu kısaca cezaevi şartlarıyla ilgili olarak şunları söylemişlerdir:
“Sosyal aktiviteleri az bulmaktayız. Artırılmasını talep ediyoruz. Halı kursuna katılıyoruz. Sağlık sorunlarımız bulunmamaktadır. Kötü muameleyle karşılaşmamaktayız. Duruşmalarımıza düzenli bir şekilde katılabilmekteyiz. Yemekler yeterli seviyede lezzetli değil. Kapalı spor salonunda masa tenisi ve voleybol oynayabiliyoruz.”

Üçüncü Oda

Üç kişilik bu odada iki hükümlü kalmaktadır. Cezaevindeki insan haklarıyla ilgili şikayetler kısaca şu şekilde aktarılmıştır:
“İnfaz koruma memurlarının saldırısına uğradık ve dövüldük. Yara izi için doktordan rapor aldık. Keyfi ceza verilerek sosyal alanlardan yararlanmamız yasaklanmaktadır. Böyle bir keyfi ceza sonucu sekiz ay sosyal alanlardan yararlandırılmamaktayız. Tarafımıza gönderilen dergiler hiçbir neden olmadan verilmemektedir. Kitaplar ise bildirilmeden bekletilmektedir. Kelepçelerden sıkmasından dolayı astsubay hakkında suç duyurusunda bulunuyoruz. Ancak doktora rapor için geç çıkarıldığımızdan iddialarımızı destekler nitelikte delile sahip olmamız engellenmektedir. İnfaz hakimi cezaevi uygulamalarını tasdik etmekten başka bir iş yapmamaktadır. Bizlere akıllarına geldikçe ceza veriliyor. Ayrıca yapılan aramalarda eşyalarımız dağıtılmaktadır.”

Dördüncü Oda

Bu odada üç hükümlü kalmaktadır. İnsan haklarıyla alakalı şikayetlerini Heyete kısaca şu şekilde ifade etmişleridir:
“Sayımlarda ayağa kalkmaya zorlanıyoruz. Halbuki önceden oturarak sayım yapılmaktaydı. Meydana gelen olaylar doğru bir şekilde olmadan aksettirilerek, tutanak tutulup ceza

veriliyor. Cezaevine giriş ve çıkışlarda sadece iç çamaşırlarımız bırakılarak arama yapılmaktadır. Madem soyularak arama yapılacaktı neden cihazlara ihtiyaç duyuldu. Telefonla görüşmelerde idare sorun çıkarmaktadır. Mesela telefonun ağabeyinin üzerine kayıtlı olması gerekiyor. ‘Burası Bolu F-tipi cezaevi, diğerlerinden farklıdır.’ denilerek tehdit edilmekteyiz. Hak aramaya kalktığımızda yanlış belgelerle haksız duruma düşürülüyoruz. Psikolojik baskı sonucu kişilik erozyonuna uğramamıza sebep olunuyor. Ziyaret ve telefonla görüşme sürelerinin artırılmasını talep ediyoruz.”

Beşinci Oda

Üç kişilik odada iki tutuklu kalmaktadır. Bu iki kişi cezaevi uygulamalarını insan hakları açısından aşağıdaki biçimde dile getirmişlerdir:

“Sosyal alanlardan yararlanma konusunda bürokratik engeller çıkarılmaktadır. Açık sahaya ayda iki kez çıkartılıyor. Ancak bu yetersiz. Ayrıca arama ve yağmur olursa çıkarılmıyoruz. Kurallar çok katı uygulanmaktadır. Bizlere insani açıdan yaklaşılmamaktadır. Sorunlarımız olduğunda psikologa çıkıyoruz, ancak iletişim kuramıyoruz. Psikologa gidiyoruz. Sağımızda ve solumuzda infaz koruma memuru bulunmaktadır. Bu halde sorunlarımızı anlatmaya çalışıyoruz. Ayrıca ayakta durmak zorundayız. Bu haldeyken tabii olarak iletişim kurmak imkansızlaşıyor. Doktora da aynı şekilde çıkmaktayız. İnfaz koruma memurlarıyla ilgili önemli sorunumuz bulunmamaktadır. Üç kitap kısıtlamasının nedenini anlayabilmiş değiliz. Kendi kitaplarımız bu tür bir kısıtlamadan dolayı depoda beklemektedir. Yüksek lisans yapmak için cezaevi idaresine başvurduk. Onlar da talebin değerlendirilmesi için Adalet Bakanlığına göndermişler. Bakanlıktan hala cevap vermedi.”

Altıncı Oda

Bu odada üç kişi kalmaktadır. Kalanlardan birinin yargılaması on bir yıldan bu yana devam etmektedir. Bunlardan birisi cezaevi ile ilgili şikayetlerini özetle şu şekilde anlatmışlardır:

“Burası tam bir işkence yeri. Önceden Eskişehir’de cezaevinde kalmaktaydım. Buraya tahliye olacağım söylenince sorun olmasın diye saçımı üç, sakalımı da bir numara tıraş ettirdim. Buraya geldiğimde saçım yere yatırılarak koyun kırpar gibi sıfır tıraş edildi. Berber bu tıraşı ‘Hoş geldin tıraşı’ olduğunu söyledi. Halbuki mevzuatta saç sıfır numara olacak diye bir kural da bulunmamakta. Şimdi saçım uzun. Ancak kimse müdahale etmemekte. Bize gelen ve bizim gönderdiğimiz mektuplar engellenmektedir. Ziyaretçilerimiz taciz edilmektedir. Davranışlarımız mevzuata uygun olup ceza verilemediğinden kurum görevlilerince değişik şekillerde sorunlar çıkarılmaktadır. Tarafımıza Kuran-ı Kerim gönderiliyor. Yakma kararı alınıyor. Tepkilerimiz üzerine imha kararı, sonrasında ise depoya koyma kararı alınıyor. Bize gelen ve bizim gönderdiğimiz mektuplarda normal hayatta kullanılan ‘Allah-u Ekber, billah’ gibi kelimeler Mektup Okuma Komisyonu tarafından çizilmektedir. (Heyete Mektup Okuma Komisyonunca mezkur kelimeleri koyu kalemle çizilmiş bir mektup tevdi edildi ve bu mektup Heyet tarafından incelendi.) Yine aynı şekilde Necip Fazıl KISAKÜREK’in şiiri ve Aktüel dergisinden alıntı yapılan yer Mektup Okuma Komisyonu tarafından karalandı. İnfaz koruma memurları piyeyi deve yaparak ve birbirlerini de şahit göstererek tutanak tutmaktadırlar. Ve bu tutanak uyarınca hakkımızda işlem yapılmaktadır. Verilen bu cezaya karşı bizim ispat gösterme açısından yapabilecek hiçbir şeyimiz yok. İnfaz koruma memurları birbirlerini şahit göstererek tuttukları tutanağa itibar edilirken bizim bu bağlamda birbirimizi şahit gösterme imkanımız bulunmamaktadır. Bundan dolayı burası adeta düzmece tutanak cennetidir. Eskişehir’deki cezaevi ile buranın en önemli farkı, idare farkıdır. Cezaevi Müdürü bize ‘Ben sizin inancınıza karşıyım, düşmanım.’ dedi. Biz bu durumu Başsavcıya bildirdik. Başsavcı da

bize ‘Müdür samimiyetini göstermiş.’ demiş. Burada din düşmanlığı yapılmaktadır. Tekbir getirdi diye altı ay ceza veriliyor. Mevzuat gereği dışında kullanılıyor. Kitap yasal olmasına rağmen kitapta ‘tatür’ ifadesi olduğu gerekçesi ile tarafımıza verilmiyor. Günlük siyasi gazetenin küpürüne el konuluyor. İnfaz hakimliği verilen cezaları tasdik etmekten öte bir işlem yapmamaktadır. Adeta bütün kararlara itiraz etmeye zorlanmaktayız. Gelen fotokopiler yasal olmadığı gerekçesi ile verilmiyor. Sosyal alanlara ister çıkarıyorlar, istemezlerse çıkarmıyorlar. İnsan onuruna saygı gösterilmeyip her şey yokuşa sürülmektedir. Bu açıdan adeta manevi işkenceye maruz kalmaktayız. Aramalarda parmaklama yapılıyor. Biz, bize insanca davranılmasını istiyoruz. Meclisten milletvekilleri gelmişti. Onlara yalan beyanda bulunuluyor. Ayrıca gelen kişiler müdür tarafından dinlettiriliyor. Sosyal alanlardan sadece altı kişilik gruplar halinde yararlanabilmekteyiz. Bu zamana kadar dokuz kişi olarak sosyal alanlardan hiç yararlanmadık. Sosyal alanlarda sigara içmeye ve çerez yemeye izin verilmiyor. Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulu çok pasif. Bu zamana kadar Kurul bir defa geldi. Mevzuata göre ders kitapları üç kitap sınırlamasına dahil değil. Ancak idare ders kitaplarını okulunda okuduğun ders kitapları olarak anlarım diyerek diğer ders kitaplarını sınırlamaya dahil etmektedir.

Yedinci Oda

İnceleme yaptığımız bu oda tek kişiliktir. Kalan mahkum açlık grevine girmiş. Ancak Heyetin çabaları sonucu mahkum açlık grevini bıraktığını söylemiştir. Cezaevi uygulamaları ile ilgili olarak kendisi ve ailesi hakkında söylenti çıkarılarak manevi işkence yapıldığı ve mahkemeye çıkma sırasında adli mahkumlarla aynı yerde bekletildiğini şikayet olarak belirtilmiştir.

Sekizinci Oda

Bu odada cezaevi kurallarına riayet etmediği için ceza alan bir hükümlü kalmaktadır. Cezaevi uygulamaları ile ilgili şikayetler şu şekilde belirtilmiştir:

“Biz birbirlerimizle notları yazıp çatılardan atarak haberleşmekteyiz. Bunu cezaevi idaresi de bilmektedir. Yine birbirimizle haberleşirken benim yazdığım not idarenin eline geçmiş. Ben nota şakadan ‘Silah eğitimi yapıyoruz.’ diye yazmıştım. İdare bu ibareyi ciddi manada anlayarak bana ceza vermiş. Halbuki burada silah eğitimi yapılması imkansız. Bir akşam asker ve infaz koruma memurlarından oluşan büyük bir kalabalık geldi ve beni zorla odadan çıkararak döve döve götürdüler. İki defa acile gittim. Doktora çıkmak için başvuru yaptım. Sonrasında doktora çıktım, ancak doktorun ne yazdığını bilmiyorum. Doktor ‘Bir şeyin yok.’ diyerek beni gönderdi. Ayrıca cezaevine geldikleri gün çavuş da dayak attı. Birinci Müdürün emriyle dayağın atıldığı söylendi. Bu olayda o kadar başvuru yapmama rağmen ancak altı ay sonra doktora çıkardılar. Altı ay geçtiğinden yaraların geçmesi sebebiyle bir sonuca ulaşamadım. Ancak altı geçmesine rağmen fitik teşhisi konuldu.”

Dokuzuncu Oda

Bu odada üç hükümlü kalmaktadır. Ancak hükümlülerinden biri sosyal aktivitelere katıldığından inceleme esnasında görüşülemedi. Burada kalanlar cezaevi uygulamaları ile ilgili herhangi bir şikayetlerini olmadığını ifade etmişlerdir.

Onuncu Oda

Bu odada iki hükmen tutuklu kalmaktadır. Sorunlar şu şekilde anlatılmıştır:

“Aramalarda iyi davranılmamaktadır. Ayakkabılarımız zorla çıkartılmaktadır. Manevi işkence yapılmaktadır. İnfaz hakimliği itirazlarımızla ilgili araştırma yapmamaktadır. Götürülüp getirilirken itelenmekteyiz. Ayrıca ziyaretçilerimiz rahatsız edilmektedir. ‘Sizi fişledik, sizin hesabınıza bakacağız.’ denilmektedir.

On Birinci Oda

Burada üç kişi kalmaktadır. Bunlardan birisinin kulağı önceki cezaevinde askerlerin gaz bombası atması sonucu kopmuş. Daha çok keyfi ceza verildiğinden şikayet edilmektedir. Buradakilerin birine notlarla haberleşirken kendisinin adı yazılı olduğu için bir yıl sosyal alana çıkma yasağı verilmiş. Kendisinin bir eylemi olmamasına rağmen ceza almasından yakınmaktadır. Ayrıca yargı kararlarının adil olmadığından şikayet edilmektedir. Buna da sadece birahaneye taş attıkları için ölüm cezasının verilmesi örnek gösterilmektedir.

On İkinci Oda

Burada kalan iki kişinin cezaevi uygulamalarından bir şikayeti bulunmamaktadır. Kaşkol, bere ve eldivenin eşya olarak kabul edilmesi talep edilmektedir. Yemeklerin çok yağlı olduğundan şikayet edilmektedir. Bu durum ülser olmalarına sebep olmuş. Barbunya ve benzeri yiyeceklerin kutu konserveleri ile masa üzerine serilebilecek muşamba istenmektedir.

İnfaz Koruma Memurları İle Görüşme

Talebi üzerine bir grup infaz koruma memuru ile görüşülerek sıkıntıları hakkında bilgi alınmıştır. Başlıca aşağıdaki sıkıntılar dile getirilmiştir:

- Cezaevinde personel eksikliği bulunmaktadır. Bu duruma F-tipinin de özelliğini de eklersek aşırı iş yoğunluğuna sebep olmaktadır.
- Mahkumların, özellikle de siyasi mahkumların davranışlarından şikayet edilerek kendilerin köle gibi görüldüğünden yakınılmaktadır.
- Ekonomik durumlarının düzeltilmesi ve yıpranma payı verilmesi talep edilmektedir.
- Milli ve dini bayramlarda izin kullanamadıklarında yakınılmaktadır. Bu günlerde izin günlerinin bayram öncesi veya sonrasına alınarak çözülebileceği önerisinde bulunulmuştur. İnfaz koruma memurlarından çoğu işe yeni başlamış olmasına rağmen biri otuz küsur yıldır çalıştığından iş hayatında bayramı hiç evinde geçirmemiş. Bu durum Heyetin dikkatini çekmiştir.
- Mahkumların kendilerine iyi davranmadığından bahisle caydırıcı olması açısından silah taşıma talebi dile getirilmiştir.

Değerlendirme Toplantısı

Heyet izlenimleri ile ilgili olarak Bolu Cumhuriyet Başsavcısı Hamdi Ünal KARABEYOĞLU ile bir değerlendirme toplantısı yapmıştır. Bu toplantıda aşağıdaki konular hakkında kısaca bilgi alınmıştır:

- Kötü muamele
- Keyfi Ceza
- Sosyal alanlardan yararlanma
- Kişilerin niçin doktora geç çıkarıldığı
- Mektup Okuma Komisyonunun uygulamaları
- İnfaz koruma memurlarının tanınmaması

Değerlendirme

Heyet Bolu F-Tipi Cezaevi ile ilgili olarak aşağıdaki sonuçlara ulaşmıştır:

- 1) Cezaevinde yaygın olmayan bir şekilde ferdi bazda da olsa kötü muamele devam etmektedir. Bu durumun kötüleşmesinde cezaevi idaresinin inisiyatifi kullanmaması önemli bir etkidir. Durumun düzelmesi için mahkumların da çaba göstererek sağlıklı bir iletişimin sağlanması gerekmektedir. Aynı zamanda infaz koruma memurlarının eğitimine de gerekli önem verilmelidir.
- 2) Yoğun bir şekilde keyfi ceza verilmesinden şikayet edilmektedir. Cezalar için etkin bir soruşturma yapılarak ceza verilmelidir.
- 3) Sosyal alanlardan yararlanmada altı kişilik gruplar yerine on kişilik gruplar oluşturulmalıdır.
- 4) Tutuklu ve hükümlülerin kendilerini geliştirmelerine imkan sağlanmalıdır. Bu bağlamda mahkumların yüksek lisans yapma talebinin cevapsız bırakılması hayretle karşılanmıştır.
- 5) Hiçbir tutuklu ve hükümlünün kantin fiyatlarından şikayet etmemesi memnuniyet vericidir. Bu bağlamda mahkumların ihtiyaç duyduğu malzemeler ihtiyaç listesine eklenerek kantinde bulundurulmalıdır.
- 6) Mektup Okuma Komisyonunun mektuplara yazılan gündelik yaşamda kullanılan bazı ifadeleri çizmesi mevzuatla bağdaşmamaktadır. Bunun için daha toleranslı olunması gerekmektedir.
- 7) Kutsal kitapların üç kitap sınırlamasından çıkarılması sevindiricidir. Güvenlik riski yarattığı gerekçesi ile üç kitap sınırlamasının yapılmasının mantıki bir tarafı bulunmamaktadır. Bundan dolayı gerekli değişiklik yapılarak sınırlama kaldırılmalıdır. Bu kısıtlamanın kaldırılması mahkumların kendilerini geleceğe hazırlama noktasında önemli bir konuma sahiptir.
- 8) F-tipi cezaevlerinde uygulama birliğinin sağlanması için gerekli değişiklik yapılmalıdır. Aksi durum tutuklu ve hükümlüler arasında rahatsızlık yaratmaktadır.
- 9) Mahkumları geleceğe hazırlamak için meslek edinme kursları hayati bir öneme sahiptir. Şu anda cezaevindeki bu kurslar için yeterli eleman bulunmamaktadır. Adalet Bakanlığı tarafından değişik dallarda uzman kişiler tahsis edilerek görevlendirilmelidir.

Mehmet ELKATMIŞ
Komisyon Başkanı

Cavit TORUN
Başkanvekili

Ahmet Faruk ÜNSAL
Sözcü

Hakan TAŞÇI
Üye

Yüksel ÇORBACIOĞLU
Üye